

**MORA
KOMMUN**

Riktlinje och rutiner för namnsättning av kommunens gator, byggnader, anläggningar

Innehållsförteckning

Namnsättning i Mora kommun	3
Begreppet ortnamn.....	3
God ortnamnsedd	3
Beslutsrätt.....	3
Moras namnberedning	4
Principer vid ortnamnsfrågor	4
Namn på kommunens egna byggnader och anläggningar.....	4
Planprocessen och namnären den	4
Ändring av befintliga ortnamn	5
Personnamn.....	5
Adresser och lägenhetsnumrering	5
Adresser	5
Lägenhetsregister	5
Information och dokumentation	6

Styrdokument:	Riktlinje och rutiner för namnsättning av kommunens gator, byggnader, anläggningar
Diarienummer:	KS 2023/289
Beslutad:	2023-06-16

Riktlinje och rutiner för namnsättning av kommunens gator, byggnader, anläggningar

Namnsättning i Mora kommun

Det kommunala namnsättningsansvaret ligger främst inom tätorternas detaljplanelagda områden. Utanför dessa beslutar Lantmäteriet om till exempel ortnamn.

Kommunen fastställer namn på gator och vägar inom detaljplanelagt område samt utanför detaljplan om kommunen är vägghållare.

Kommunen fastställer också namn på planområden, allmänna platser som till exempel torg/parker/naturområden/stadsdelar och egna inrättningar som till exempel skolor samt alla belägenhetsadresser (Lag om lägenhetsregister 2006:378).

Exempel på andra beslutsfattare:

- Regeringen fastställer namn på län och kommuner
- Trafikverket beslutar om vägvisning
- Transportstyrelsen fastställer namn på järnvägsstationer, trafikplatser
- Luftfartsverket fastställer namn på flygplatser
- Naturvårdsverket fastställer namn på naturreservat

Begreppet ortnamn

Begreppet ortnamn definieras så här: *Ortnamn är under en viss tid och i en viss krets av människor entydig benämning på en bestämd geografisk lokalitet.*

Ortnamnens huvuduppgift är att fungera som orienteringsinstrument vid kommunikation mellan människor. De spelar också en stor roll för människors känsla av identitet och förankring i tillvaron. Namnen påminner ofta om ett levande förflutet och bidrar till att skapa hemkänsla och trygghet. Ortnamnen utgör kulturlandskapets immateriella del.

Nästan alla platser omkring oss heter någonting. Ortnamn är inte bara namn på orter, det vill säga samhällen och städer, utan det är ett sammanfattande namn för alla geografiska namn. Grundläggande är att ortnamn är unika och lokaliserande. Det gör att ortnamn underlättar för taxi, färdtjänst, post, utryckningsfordon och andra transporter att hitta rätt.

God ortnamnsed

Sedan den 1 juli 2000 finns en hänsynsparagraf införd i kulturmiljölagen (1988:950) med föreskrifter om att tillämpa god ortnamnsed. Dessa innebär bland annat att:

- Hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl.
- Ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet, om inte hävdvunna stavningsformer talar för annat.
- Påverkan på hävdvunna namn beaktas vid nybildning av ortnamn.

Namn som godkänts av Lantmäteriet ska i statlig och kommunal verksamhet användas i sin godkända form, enligt Lag (2013:548) om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen.

Beslutsrätt

Kommunfullmäktige har beslutanderätt i kommunala namn- och adressärenden. Av reglementet för tekniska nämnden framgår att nämnden fullgör kommunens uppgifter

avseende gator, allmänna platser mm. Till dess uppgifter hör att besluta om gatunamn. Namn på allmänna platser ska dock beslutas i fullmäktige.

Vidare säger reglementet för byggnadsnämnden att den får fastställa adresser (Lag om lägenhetsregister 2006:378). Byggnadsnämnden har i sin tur delegerat arbetsuppgiften att fastställa belägenhetsadresser och lägenhetsnummer till teknisk handläggare/karttekniker/assistent.

Moras namnberedning

För beredning av namnären den finns en särskild namnberedning. Namnberedningen ska föreslå namn och sköta remitteringen till berörda instanser. Efter en första beredning i namngruppen, men innan förslagen skickas ut på remiss, ska de informeras om på kommunstyrelsens informationsmöte. Man kan och ska också ta in yttranden från expertis eller andra berörda utifrån ärende. Det kan till exempel vara ett byalag när det gäller lokalkännedom. Namnberedningen ska också vara remissinstans när andra myndigheter har beslutanderätten men vill höra kommunen.

Ordinarie tjänstemän i namnberedningen är fem personer; kart- och mätchef, planchef, kulturhistoriskt kunnig kultursekreterare, ansvarig för driften av kommunens gator och vägar samt en representant från kommunikationsenheten. Gruppen kan också vid behov adjungera ytterligare tjänsteman.

Planchefen är sammankallande och ordförande. Ordförande ansvarar för att kallelse skickas och att arbetet går framåt. Om någon i gruppen upplever att man sitter i en jävssituation i ett ärende ska den meddela det och gruppen avgör om en ersättare behöver tas in.

Principer vid ortnamnsfrågor

När platser ska namnges ska följande eftersträvas:

- Äldre befintliga namn ska behållas i största möjliga mån.
- När det är lämpligt ska namnet anknyta till kulturvårds- och hembygdsintressen.
- I första hand ska befintliga namnkategorier ska användas när äldre namn saknas. I andra hand ska ny namnkategori skapas och i sista hand gör vi en enskild namnsättning.
- Ortsnamn ska vara lätta att uttala, uppfatta och komma ihåg. De ska inte kunna förväxlas med andra namn och helst vara unika i regionen.
- Namn får inte inbjuda till löje eller ge anledning till mindre behagliga associationer.
- Ortsnamn ska följa språkriktighet och svenska skrivregler.
- Kortare återvändsgator får i regel inga egna namn. Adressnummer sätts efter intilliggande "större" gata eller väg.
- Byggnader och anläggning där kommunen har verksamheter som skolor, förskolor etc ska i största möjliga utsträckning ha sitt namn från den plats de finns på. Detta för att underlätta för blåljuspersonal och andra att hitta verksamheten.

Namn på kommunens egna byggnader och anläggningar

Namnsättning av kommunens egna byggnader och anläggningar initieras av tekniska förvaltningen som ansvarar för drift och underhåll av byggnaden / anläggningen. Ärendet bereds av namnberedningen som säkerställer att ovanstående principer följs. Beslut om namnet fattas av kommunstyrelsen.

Planprocessen och namnären den

Namnförslag ska utarbetas i så tidigt skede som möjligt i planprocessen. Innan planbesked lämnas bör namnberedningen lägga fram ett förslag till namn på planområdet och om möjligt förslag till namn på allmänna platser och gator som finns inom planområdet.

Namnförslag skall så snart som möjligt göras allmänt kända. Namnärenden behandlas samtidigt med planärendet i beslutsprocessen. Namnen på både planområde, gator och allmänna platser fastställs alltså av kommunfullmäktige i samband med att planen antas.

Ändring av befintliga ortnamn

Hävdvunna ortnamn ska inte ändras utan starka skäl. Förändringar av vägnätet i samband med nya eller ändrade detaljplaner eller andra förändringar eller utbyggnader i samhället kan vara skäl till översyn av berörda ortnamn, till exempelvägnamn. Ett annat skäl kan vara ett beaktande av säkerhets- eller trygghetsaspekter där uppenbara förväxlingsrisker föreligger för polis, räddningstjänst med flera. Ortnamn ska inte ändras mer än absolut nödvändigt.

När en ändring av gatunamn eller vägnamn planeras bör fastighetsägare, hyresgäster, bostadsrättsinnehavare och eventuellt andra som berörs underrättas om förslaget och om motiven för detta. De som berörs av ändringsförslaget ska få möjligheter att få möjligheter att lämna synpunkter på förslaget innan det överlämnas till Tekniska nämnden för beslut. Beslut om ny eller ändrad adress ska meddelas till representant som är berörd av beslutet och till kartenheten för uppdatering.

Personnamn

Användning av personnamn i namn på gator, byggnader och liknande bör ske med försiktighet. Levande personers namn ska inte användas. Minst tre år ska ha passerat efter att personen i fråga avled innan namnet används.

Personen bör ha haft en relation till platsen som ska namnges. Personen ska också vara känd för allmänheten och varit en god medborgare. Detta gäller både lokalt som utanför kommunens gränser. Det kan dock finnas fall då det är motiverat att på detta sätt hedra en person, som inte är så känd, men som har betytt mycket för trakten. Över tid bör man eftersträva att namnen hedrar en mångfald av människor (av olika kön, etnicitet, socioekonomisk bakgrund mm) som speglar befolkningen.

Adresser och lägenhetsnumrering

Byggnadsnämnden är ansvarig för adressättning i kommunen och för att ajourföring av adresserna sker i det nationella adressregistret.

Adresser

Belägenhetsadress sätts på en plats för att det finns något som behöver pekats ut på platsen, till exempel entrén/ingången till ett hus.

För att en adress ska vara en belägenhetsadress enligt standarden, krävs också att den beslutats av den som är ansvarig för detta, det vill säga kommunen.

Kommunen, och genom delegering byggnadsnämnden, är också ansvarig för att ajourföringen av adresserna sker till Fastighetsregistrets adressdel. Adresserna ska vara utformade enligt svensk standard.

Lägenhetsregister

Lägenhetsregistret är ett nationellt register över Sveriges alla bostadslägenheter och innehåller grundläggande information om alla bostäder, bland annat uppgifter om area, antal rum och kökstyp.

Fastighetsägarna lämnar uppgifter till kommunen om sådana förändringar i lägenhetsbeståndet som föranleder ändringar eller kompletteringar i registret.

Fastighetsägarna ska också lämna förslag till kommunen om nya lägenhetsnummer samt informera de boende om de beslutade numren och anslå dem i byggnaden.

Kommunerna ajourhåller registret och gör ändringar och kompletteringar, exempelvis när nya lägenheter kommer till, befintliga ändras eller försvinner.

Kommunerna beslutar också om vilka nya lägenhetsnummer som ska gälla.

Information och dokumentation

Ärenden till namnberedningen diarieförs hos tekniska nämnden. Namnberedningens möten protokollförs och dessa protokoll diarieförs.

Meddelande om nya eller ändrade namn och adressnummer lämnas till remissinstanserna sam andra som kan vara berörda. I meddelandet ska alltid anges den tidpunkt från vilken det nya eller ändrade namnet eller gatuadressen ska gälla.